

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicoło d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 800

Letna naročnina L. 1.500

Letna inozemstvo L. 2.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Zgodovinski oris češčenja Brezmadežne

Češčenje brezmadežnega Spočetja Marijinega se je najprej uveljavilo v vzhodni Cerkev, kjer je bilo že v osmem stoletju splošno razširjeno. V 9. stoletju se je udomačilo na Irskem, 200 let pozneje v Angliji in zatem šele na evropski celini. Med Slovenci sta ga upeljala ali mu položila vsaj temelje sveta brata Ciril in Metod, ki sta prišla iz vzhodne Cerkve razširjati med naše pradede Kristusovo blagovest.

ČEŠČENJE BREZMADEŽNE SE UVELJAVLJA V ZAPADNI CERKVI

Na Zahodu je češčenje brezmadežnega Spočetja Marijinega vsekakor moralo biti že močno razširjeno, če so že leta 1138 v lijonski metropolitanski cerkvi dne 8. decembra slovesno obhajali praznik Brezmadežne. Vsekakor je bilo to za takratne čase drzen vdor v cerkvene tradicije, ki še niso poznale javnega češčenja Brezmadežne. Zato je pri mnogih cerkvenih dostojanstvenikih in po samostanih nalezelo na odpor. A prav ta odpor je rodil nove navdušene pristaše v češčenju Brezmadežne. Ko je p. Godfrid iz Gorhama (1119-1146), opat benediktinskega samostana St. Alban v Angliji, zvedel za proteste proti lijonskim kanonikom, ki so uvedli praznik Brezmadežne, je še sam odredil, da se mora 8. decembra obhajati sv. maša »in cappis«, kar je bilo v navadi le za velike cerkvene praznike. Razen tega je prihod Nikolaj iz Istega samostana napisal leta 1141 slovečo teološko razpravo »Tractatus« ter »Liber de Celebranda conceptione contra Bernardum« v odgovor sv. Bernardu, ki se je tudi v začetku protivil uvedbi češčenja brezmadežnega Spočetja. Zlasti »Tractatus« je najbriljantnejša razprava, napisana v obrambo brezmadežnega Spočetja Marije, tako da smemo opata Nikolaja po pravici imenovati odvetnika in teologa Brezmadežne.

Goreč zagovornik brezmadežnega Spočetja je bil tudi franciskan Ivan Duns Scotus (umrl l. 1308), ki je napisal veliko razprav v obrambo Brezmadežne. Njegovi spisi so se kljub nasprotovanju naglo razširili po vsej Evropi in že v prvi polovici XIV. stoletja so se z njimi seznanili tudi Poljaki. Zlasti Krakov je postal pravo žarišče te pobožnosti na Poljskem.

ČEŠČENJE BREZMADEŽNE PRI SLOVENCIH

Pri Slovencih najdemo prvo delo v obrambo Brezmadežne prav v času, ko so poljski škofje leta 1420 uvedli v vse poljske škofije praznik Brezmadežne. Spisal jo je Jurij iz Brežic pod naslovom »De Virginitate Servenda«. Napisano je v latinščini na izrecno prošnjo redovnice Iza bele de Villeblanche. Delo, ki je bilo za tiste čase velika redkost, se je tako priljubilo, da je postalo v francoskih kot v španskih ženskih samostanih nekaj marijanskih brevir o Brezmadežni ter je doživel v obeh deželah več ponatisov. Veliki častilec Brezmadežne so bili tudi celjski grofje in knezi. Iz oglejskih cerkvenih listin nam je znano, da je Herman I. Celjski leta 1371 leto oltar Brezmadežne v rogaški župni cerkvi od glavnega oltarja ter nastavljal za ta oltar posebnega kaplana, kateri se je obvezal darovati sv. mašo ob vzhodu sonca. Pri tem se je razvila zanimivost, da je vsa župna cerkev v Rogatu še nadalje pripadala oglejskemu patriarhu, le oltar Brezmadežne je bil pod posebno zaščito Celjanov. Tudi Ptujski gospodje in Turjačani so častili Brezmadežno.

Medtem ko si je v svobodnih slovanskih pokrajinah Brezmadežna osvojila v trumfalnem pohodu srca slovanskih vernikov, se je na Zahodu spor okrog češčenja Brezmadežne tako zaostрил, da je bil papež Sikst IV. (1467-83) prisiljen dati oster ukaz vsem tistim prenapetostem, ki so pobožno mnenje o brezmadežnem Spočetju Marijinem preganjali kot krivoverstvo. Tudi papež Pij V. leta 1567 in Gregor XV.

leta 1622 sta morala odločno nastopiti proti tistim, ki so ostro nasprotovali češčenju Brezmadežne.

V Sloveniji je deloval v tem času ljubljanski škof Tomaž Hren. Bili so časi reformacije in protireformacije in škof Hren se je odločno vrgel v protireformacijsko delo in trebil luteranska gnezda, sovražna vsakemu Marijinemu češčenju. Kot velik častilec Marijin je 21. 8. 1605 ustanovil prvo slovensko Marijino družbo v Ljubljani. Prvi Marijini družbi so kmalu sledile še druge in dobesedno preplavile vso našo deželo. Zlasti Marijine družbe so se posebno širile češčenje Brezmadežne. Deset let po ustanovitvi je šela samo ljubljanska škofija 63 Marijinih družb. Leta 1627 je škof Hren zaukazal slovesno praznovanje praznika Brezmadežne v ljubljanski škofiji, kar je ljudstvo navdušeno pozdravilo, dokaz, da antimarijanski luteranizem ni pognal globokih korenin.

V čas, takoj po Hrenovi smrti, spada

tudi nastanek drugega samostojnega slovenskega dela o Brezmadežni izpod peresa zgodovinarja Ivana Ludvika Schoenleba pod naslovom »Palma Virginea«. V tej dobi so verni Slovenci postavili vrsto krasnih spomenikov v čast Brezmadežni. Tako v Ljubljani, Mariboru, Ptuj, Celju in drugod, kjer na visokih stebrih kraljuje Brezmadežna, stoječa na polmeseču in s kačo pod nogami.

Pobožnost do Brezmadežne so podpirale tudi svetne oblasti še posebno v deželah, kjer so vladali katoliški vladarji.

Ko je padla zadnja ovira, ki jo je tudi temu češčenju prizadejal avstrijski cesar Jožef II. (1780-90) s svojim krivičnim odlokom proti katoliški Cerkev, je nastopilo veliko zmagoslavje Brezmadežne. Dne 8. decembra leta 1854 je bilo v navzočnosti 54 kardinalov, enega patriarha iz vzhodne Cerkve, 42 nadškofov, nad 100 škofov in velikega števila duhovščine brezmadežno Spočetje Marijino proglašeno kot verska resnica. Mati božja sama je kmalu nato v Lurdu potrdila to resnico z besedami: »Brezmadežno Spočetje sem!«

(B. Pistivšek: Slovenski visokoškolski zbornik 1960. Odloček)

Po rimskih razgovorih

Rimski obisk jugoslovanskega državnega tajnika za zunanje zadeve se je zaključil. Koča Popovič je prišel v Rim v četrtek 1. decembra ter se zadržal na obisku do nedelje 4. decembra, razgovori pa so se z izdajo skupnega uradnega poročila zaključili v soboto 3. t. m. Uradni gostitelj Koče Popoviča je bil zunanji minister Segni. Oba visoka državnik sta imela vrsto političnih razgovorov, ki so se jih udeleževali še drugi visoki politični in gospodarski funkcionarji z obeh strani. Poleg tega je imel Popovič razgovore tudi z ministrskim predsednikom Fanfanijem, na Kvirinalu pa ga je sprejel predsednik republike Gronchi.

Že ob prihodu v Rim sta oba ministra izrazila zadovoljstvo nad srečanjem, ki je prvo te vrste po vojni in zato pomeni novo obdobje v jugoslovansko-italijanskih odnosih. Prvo pobudo za ta obisk je dal lanski obisk taktatnega italijanskega zunanjega podtajnika Folchija v Jugoslaviji. Sedanji razgovori so bili zelo splošne narave, vendar so se v njih dotaknili vseh mednarodnih in obojestranskih vprašanj, kar je tudi razvidno iz skupnega poročila. Poleg številnih uradnih razgovor

Canterburyjski nadškof obiskal papeža Janeza XXIII

Kanterburyjski nadškof Fisher je imel enourni razgovor s Papežem Janezom XXIII. Nadškof je zaprosil, da bi lahko storil vljudnostni obisk pri papežu. Do srečanja je prišlo v papeževi zasebni knjižnici. Izmenjala sta si tudi darila. Canterburyjski nadškof, ki je sedaj najvišji eksponent anglikanske cerkve, je prišel na obisk k sv. očetu, da bi zblížila obe Cerkvi glede na možnost vsaj formalne združitve vseh vzhodnih in zapadnih kristjanov. Ko je odšel, je bil videti Fisher precej ganjen, tudi zaradi pozdravov in ploskanja precejšnje skupine ljudi.

To je prvo srečanje najvišjih poglavarjev obeh Cerkva v štirih stoletjih. Priprave za vesoljni zbor torej zaznamujejo trud vseh voditeljev veroizpovedi, da bi že enkrat prišlo do združitve vseh kristjanov na svetu.

rov je bilo na sporedu tudi veliko sprejemov in banketov, ki so jih razni italijanski ministri priredili jugoslovanskemu gostu na čast.

Kaj se je na razgovorih obravnavalo, lahko povzemamo iz dolgega skupnega uradnega poročila. To sestoji v glavnem iz točk: izmenjava mnenj o mednarodni politiki; medsebojni odnosi; vabilo ministru Segniju za obisk v Jugoslavijo. V prvem delu je med drugim rečeno, da je želja obeh vlad, da se morajo problemi med državami reševati s pogajanjem ne glede na politične in socialne razlike. Poudarile so potrebo po splošni in nadzorovani razorožitvi ter potrdile, da predstavljajo samo Združeni narodi najprimernejši forum za reševanje sporov.

Italijansko-jugoslovanski odnosi in narodne manjšine

Kar se tiče drugega dela, moramo tu omeniti predvsem medsebojne trgovinske in gospodarske odnose ter vprašanja narodnih manjšin. Na splošno je v tem delu rečeno, da se medsebojni gospodarski odnosi razvijajo v obojestransko korist ter da jih bodo še poglobili. Jugoslavija išče med drugim tudi posojila za svojo denarno preosnovo, in Italija je v tem oziru pripravljena sodelovati s posojili. Podpisan je bil tudi kulturni sporazum ter dogovor o konzularni izmenjavi in sodni moči.

Del italijanskega tiska je že pred Popovičevim obiskom pripisoval posebno važnost manjšinskemu vprašanju ter predlogom, ki naj bi jih Popovič stavil rimski vladi zlasti v pogledu slovenskega šolstva. Uradno poročilo pa je bolj skopo in pravi, da obe vladi smatrata manjšine kot sredstvo za zblížanje in da sta v luči tega pojmovanja sklenili podvzeti nadaljnje ukrepe v skladu z ustavnimi določbami in mednarodnimi obveznostmi.

Prav manjšinski problem naj bi torej predstavljal še tkzv. višerč vprašanja med obema državama. Nekateri govorijo, da se bo to delikatno vprašanje poglobilo ob Segnijevim obisku v Beogradu, ki naj bi se vršil spomladi.

Kot vidimo torej, ne moremo še dati zaenkrat jasne sodbe o za-

Komunistični vrh zaključen

Vrhunski sestanek zastopnikov vseh partij sveta se je srečno zaključil pretekli teden. Uradno poročilo o njem so dali v javnost šele v ponedeljek, in sicer so ga objavili istočasno v Moskvi in Pekingu. Poročilo je zelo dolgo. Bistvo je v naslednjih trditvah:

1. mirno sožitje med socialističnim in kapitalističnim blokom je možno in nujno;

2. svetovna zmaga socializma nad kapitalizmom je prav blizu in se bo izvršila brez novih vojn in revolucij;

3. potrebna je enotnost vseh socialističnih sil sveta, ki morajo zato obdržati čim tesnejšo enotnost in slogu;

4. obsodili so vsled tega titovski revizionizem, ki je odcepil Jugoslavijo od bloka ostalih komunističnih sil.

V zapadnem svetu se vprašuje, ali je bil s tem dokumentom

rešen spor med Moskvo in Pekinom o mirnem sožitju s kapitalizmom ali ne. Dokument o tem nič ne pove z odkritimi besedami. Iz vsebine je pa razvideti, da je zmagal Hruščev s svojo teorijo. Toda ali se je Peking res vdal ali samo navidezno? Odgovor na to, bo dala samo prihodnost.

Referendum za Alžir

Francosko zastopstvo v Alžiru je general De Gaulle temeljito spremenil. Namesto vladnega generalnega guvernerja Delouviera je poslal tja dol svojega osebnega zastopnika Morina, ki nima več naslova vladnega zastopnika, temveč je osebni odposlanec generala De Gaulle. Tako je francoski predsednik vzel v svoje roke vso alžirsko zadevo. — Poleg tega je določil, da se bo ljudsko glasovanje o njegovi politiki v Alžiru vršilo v nedeljo 8. jan. Glasovali bodo istočasno v Franciji in v vseh njenih prekomorskih posestih. — V zvezi z Alžirrom omenimo, da se je pred ZN začela razprava o alžirskem vprašanju; nekateri so predlagali, naj se razprava začasno odgodi, da slišijo nove predloge generala De Gaulle, ki jih misli dati te dni. Morda bodo res počakali. Medtem se je začel v Parizu proces proti skupini nacionalistov, ki so povzročili nemire v Alžiru letos meseca januarja. Njihovodja je bil poslanec Lagailarde. Toda v ponedeljek so javili, da so Laigallarde in še štirje drugi glavni obtoženci zbežali. Bili so namreč na časni svobodi proti častni besedi. Sedaj so pojedli besedo in čast ter zbežali. Kam, se ne ve. Najbrž v Španijo.

Kratke novice

Zapore nad najemninami so podaljšali

Ministrski svet je odobril zakonski načrt o nadaljnjem podaljšanju zapor nad najemninami na podlagi zakona iz leta 1955. Zapora bo veljala do leta 1964, stanarine pa se bodo višale vsako leto za 20 odstotkov, in sicer vedno na podlagi zvišane najemnine. Tako bodo leta 1964 najemnine pod zaporo dosegle skoro ceno prostih najemnin. Se vedno so v veljavi gotove ugodnosti za upokojence z nizko pokojnino in reveže. Tem se bo najemnina zvišala le za 10 od sto.

Najemnine za poslovne prostore se bodo zvišale vsako leto za 25 odstotkov. Po novem zakonu ne bodo veljale maksimalne meje najemnin, kakor jih predvideva zakon iz leta 1955.

Osnutek je sedaj v razpravi pred parlamentom.

Nad šest tisoč italijanskih državljanov v tujski legiji

Nad 6000 italijanskih državljanov se je prijavilo v tujsko legijo. Povečini so to mladi fantje, ki se ilegalno vtihtapajo preko meje v Francijo in se nato prijavijo v tujsko legijo.

Misijonarji v ateistični šoli

V zavodu Propaganda Fide v Rimu so odprli poseben tečaj, na katerem se bodo misijonarji seznanjali z ateističnimi nauki, moralnimi in materialnimi sredstvi ter z vso tehniko, ki jo sovražniki križa uporabljajo v zapeljivanju ljudstev raznih narodov. »Ateistični tečaj« vodi pater Kornelji Fabbro, ki je poudaril, kako danes z lahkoto padajo stari maliki, težko pa se ljudstva odločijo za katolicizem, ker so nauki, ki jih uče ateisti-komunisti, vse bolj privlačni kot pa resni nauk Cerkve.

NAŠ TEDEN V CERKVI

11. 12. nedelja, 3. adv.: sv. Danijel, spozn.
12. 12. ponedeljek: sv. Aleksander, m.
13. 12. torek: sv. Lucija, dev., muč.
14. 12. sredo (kvatrina): sv. Dušan, škof
15. 12. četrtek: sv. Valerijan, škof
16. 12. petek (kvatrina): sv. Evzebij, škof, mučenec
17. 12. sobota (kvatrina): sv. Janez Fisher, muč.

*

SV. JANEZ FISHER (1469-1535). Te dni je pozornost vzbudil obisk kanterburijskega anglikanskega nadškofa Fisherja (Fisherja) pri sv. očetu. Po več kot štiri sto letih je to prvi obisk, odkar je Anglija odpadla od Cerkve in si postavila svojo, anglikansko vero.

3. adventna nedelja

»Božji mir bo varoval vaša srca in vaše misli«

Odlika človekova je, da človek misli in hoče. Misli razum, volja hoče. Rečemo pa, kakršna je volja, tako je srce, ali kakršno je srce, taka je volja. Dobro srce je dobra volja, veselje do dobrega, do resničnega.

Ce z razumom spoznaš verske resnice in jih s srcem sprejmeš, se naseli v tvoji duši božji mir. Ta božji mir utrjuje in ohranja tvoje misli in tvoje srce na pravi poti in pravičnosti.

1. »Sredi med vami pa stoji, katera vi ne poznate.« S temi besedami je Janez Krstnik očital Judom, da ne poznajo Jezusa, ki je že bival med njimi. Judje niso spoznali Kristusa, ker niso imeli ne pravih misli ne dobre volje.

Ni pravih misli, kdor iz ustvarjenih reči ne spozna, da je eden, ki vse to vodi. Ni pravih misli, kdor iz razodetja, iz božjega nauka ne spozna resnice. Takemu je vse to le prazno govorjenje. Bog sam take obsoja v sv. pismu: »Zares nesposobni so bili vsi ljudje, v katerih ni bilo spoznanja božjega« (Modr. 13.1). Kar je veljalo za tedaj, velja tudi še sedaj.

Nesposobni so, nimajo pravih, zdravih misli, ker v svojem mišljenju ne znajo pravilno sklepati, nimajo prave logike.

Nima nadalje zdravega srca, dobre volje, kdor ne sprejme verskih resnic, kdor po njih ne živi, potem ko jih je spoznal. Umsko veruje, praktično je pogan. Blizu Jezusa je, pa ga v dejanju ne priznava. Osvetlim s primerom: Hudo je, če v shrambi, v predalu, v vreči ni hrane. Vesela je pa gospodinja, če jo ima. Pa to ni zadosti. Pri vsej obilici jedi lahko umrješ od lakote, enako kot oni, ki nima nič. Kdaj bi to bilo? Kadar bi ne užival hrane. Šele, ko ješ, ti hrana koristi. Tako je z vsako versko resnico. Če je ne poznaš, je v glavi prazno. Če jo spoznaš, je že bolje, a še ni zadostno, če je s srcem, z voljo ne uživaš, namreč če je udejstvuje v življenju.

Resnica samo v glavi ne koristi, mora priti tudi v srce.

2. »Sredi med vami pa stoji, katera vi ne poznate.« Kaj je vzrok, da razum ne spozna božje resnice? Kaj je vzrok, če jo razum spozna, pa je srce ne sprejme?

Vzrok je lahko ošabnost. Takemu se ne zdi vredno poslušati božjo besedo. Meni, da je sam dovolj pameten. Ali ga je sram hoditi v cerkev. Sram ga je spet začeti moliti, hoditi spet k sv. spovedi: »Kaj bodo pa rekli?!«

Vzrok je lahko počutnost. Ta tako otemni razum, da skoraj tak človek ni zmožen drugega misliti in želei in govoriti kot le o človeškem mesu. Če pa še kaj duhovnega razume, je pa volja, srce tako omreženo s počutnimi nasladi in zabavami, da ljubi le te. Roga se vsemu krepostnemu življenju. Nekoč je znani francoski pisatelj Chateaubriand v salonski družbi, kjer so udrihali proti veri, vstal in rekel: »Kaj ne, gospoda moja, vse bi bilo dobro z vero, če bi le vi mogli čisto živeti!«

Vzrok je lahko nepoštenost, namreč goljufija itd. Noče verovati in vršiti verskih dolžnosti, ker bi moral temeljito spremeniti svoje gospodarstvo. Take vrste je bil Juda Iskarijot. Od Jezusa je zastran svoje skoposti in goljufi-

Zanimivo je, da je bil tedaj za kanterburijskega nadškofa in primasa Anglije tudi Fisher z imenom Janez.

Henrik VIII., tedanji angleški kralj, je bil njegov prijatelj. Ko je pa kralj hotel razdreti veljavno, že 17 let trajajočo zakonsko zvezo in se poročiti z dvorno damo Ano, mu je nadškof Janez Fisher jasno povedal, da je to smrtno grešno. Kralj je bil tako ujet v mreže počutnosti, da je bil slep za vsa svarila. Začel je preganjati in moriti Cerkvi zveste. Tudi Janez Fisher je umrl kot mučenec.

Anglikani si sedaj precej prizadevajo, da bi se združili s katoliško Cerkvijo. Letno se spreobrne odraslih po 12.000.

je odpadel že tedaj, ko je Jezus obljubil sv. Rešnje Telo.

Konec. Kadar z razumom in srcem sprejmeš verske resnice, izkustveno spoznaš resničnost božjega nauka. Po dobri spovedi n. pr. spoznaš, kako prav je Jezus naredil, ker je postavil sv. spoved. Dočim si poln predsodkov, če se spovedi odteguješ. Po pobožnem sv. obhajilu se ti zdi v cerkvi kot v nebesih. Čudno se ti zdi, da so na svetu ljudje, ki se zaletavajo v vero in podirajo cerkve.

V bolnici je ležal trikratni ubijalec. Skoraj ves čas je molčal in srepo gledal. Tri dni se je boril s smrtjo. Borila se je z njim tudi milost. Pa je zmaga milost. Poklical je duhovnika. Po spovedi je rekel uradnik duhovniku: »Čudno, ko je bil obhajan, je minil v njegovih očeh sredi ubijalski pogled. Prvič sem ga šele sedaj videl, da se je zasmel.« (Fattinger, Der Katechet erzaelt I., str. 471). Da, komaj je začel po veri živeti, že je prišlo v srce veselje, mir božji. — Nisi tako slab, kot je bil tale. Vendar, če vidiš, da te kaj oddaljuje od Jezusa Kristusa, odstrani to v dobri adventni spovedi. Tedaj bo mir božji varoval tvoje srce in tvoje misli. Vesel boš. Amen.

Sv. oče sprejel katoliške časnikarje

Sv. oče Janez XXIII. je sprejel v posebni avdienci v nedeljo 4. decembra udeležence kongresa narodne zveze italijanskih časnikarjev. Poleg urednika katoliškega dnevnika Osservatore Romano, so bili navzoči še uredniki drugih katoliških dnevnikov, tednikov, revij, založniki, dopisniki in sodelavci italijanskega in tudi tujega katoliškega časopisa. O poteku kongresa je sv. oče obvestil predsednik zveze Manzini, nakar je sv. oče imel lep in pomemben govor na vse udeležence, ki so bili prvi sprejeti v prenovljeni koncistorijski dvorani. Sv. oče je časnikarjem podal jasne smernice za njihov apostolat dobrega tiska. Zlasti je poudaril tri točke: strokovno izobrazbo, strpnost in bratsko vzajemnost ter krščanski čut. Sv. oče je svoj govor zaključil s toplimi voščili za nadaljnji uspeh vsem, ki delajo pri katoliškem časopisju.

Sv. oče je zaključil medameriški marijanski kongres

Sv. oče je s posebnim radijskim nagovorom zaključil medameriški marijanski kongres, ki se je vršil v Buenos Airesu ob zaključku velikega misijona za vse glavno mesto argentinske republike. Dvoje misli je poudaril sv. oče: pobožnost do Marije in bratsko ljubezen. Pobožnost do Marije vodi do notranjega spoznanja Učenikovih nauk, kakor je to uresničevala v svojem življenju Marija sama. Zgodovina krščanstva je zgodovina češčenja Matere božje, h kateri se je krščansko ljudstvo vedno z veseljem in zaupanjem obračalo. Češčenje Matere božje pa je tudi močno sredstvo pri obrambi vere in krščanskih načel v vsakdanjem praktičnem življenju. Kar zadeva bratsko ljubezen, je sv. oče spomnil na veliko medsebojno ljubezen prvih kristjanov, katere so v ljubezni občudovali celo pagani. In v Cerkvi se ta ljubezen do bližnjega kaže v brezštevilnih velikih dobrodelnih ustanovah, ki so pravi ponos Cerkve. Temelj te ljubezni pa je prepričanje, da smo vsi združeni ob istem nebeškem Stvarniku, ob istem Odrseniku in imamo isto Mater, ki nam jo

ROMAN RUS:

S poleta v Južno Afriko

(Razgovor z msgr. dr. Belejem)

Italijanska letalska družba Alitalia je dne 11. nov. 1960 pričela z novo zračno progo, ki dvakrat tedensko povezuje Rim-Atene-Nairobi-Salisbury in Johannesburg v Južni Afriki in sicer z novimi štirimotornimi reakcijskimi letali vrste DC 8. Otvoritev poleta se je med drugimi povabljeni udeležili kot zastopnik Vatikana tudi Slovenec msgr. dr. Belej, minuant na kongregaciji za širjenje vere. Ker vemo, da bodo vtisi msgr. dr. Beleja o tem poletu zanimali vse naše cenj. bralce, smo ga naprosili, da bi nam odgovoril na nekatera vprašanja. Msgr. je naši prošnji ljubeznivo ugodil.

Pogled na južnoafriško velenje mesto Johannesburg

1. Monsignor ali bi nam lahko nudili nekaj splošnih podatkov o vaši udeležbi, o letalu in drugih udeležencih, ki so z vami potovali v Johannesburg?

Ker spadajo v moj referat v kongregaciji za širjenje vere med drugim tudi misijoni v Južni Afriki, je izbira, kdo se

bo udeležil v zastopstvu Vatikana tega otvoritvenega poleta, padla name. Odkrito priznam, da tega nisem bil — čeprav se vam bo morda čudno zdelo — nič posebno vesel. Že če sem se vozil z avtobusi, me je namreč doslej vedno bolela glava in tudi vožnja z letali, v kolikor sem se že vozil z njimi, me je silno utrudila; zato sem si mislil, da take dolge poti z letalom ne bom prenesel brez neprijetnih posledic. Na moje presenečenje pa je vožnja potekla izredno ugodno in sem se vso pot dobro počutil.

Letalo ima dvoje razredov: v prednjem delu je prvi razred, kjer je okrog 40 sedežev, po dva na vsaki strani, po sredi pa je širok hodnik. Pred tem je obširna

poleta, so bili tudi glavni ravnatelj italijanskega civilnega letalstva, funkcionarji letalske družbe Alitalia, predstavniki oblasti, ravnatelji mednarodnih potovalnih agencij in številni inozemski in italijanski častniki, predstavniki italijanskega radija in televizije in drugi.

Ob 3/4 na 4 popoldne smo po fotografiranju pred letalom zasedli dodeljene prostore. Vseh udeležencev je bilo 123. Poleg mene je sedel glavni ravnatelj družbe Bowery Brown, Švicar in odličen katolik. Kadar koli smo se dvignili v zrak, se je pokrival. Z vso iskrenostjo mi je dejal, da je vesel, da sedi poleg duhovnika, ki mu bo v primeru nezgode podelil odvezo.

Cez deset minut smo bili že v višini 10.000 m. Bil je zelo prijeten občutek pluti pod jasnim sončnim nebom, medtem ko so bili pod nami temni oblaki in dež. V Atene smo prišli ob pol šestih zvečer. Na letališču je bil prirejen sprejem z zakusko, kjer so nas pozdravili italijanski poslanik in predstavniki grških oblasti. Ob pol sedmih zvečer smo se dvignili iz Aten in po približno peturni vožnji prispeli v Nairobi. Tik pred polnočjo smo pristali na največjem in najmodernejšem letališču, kar sem jih doslej videl. Ob enih zjutraj smo se po končanem sprejemu zopet dvignili iz Nairobi in ob pol šestih zjutraj prispeli nad Johannesburg. Ker pa je nad mestom divjala nevihta, nismo mogli pristati in so nas usmerili na letališče v Durbanu.

Tu smo brez vsakih težav pristali. Naš prihod je bil nenaden in nenapovedan, zato sta nas sprejela na letališču samo dva črna policaja s palicama. Uradniki na letališču so namreč po odletu običajnih rednih letal odšli v mesto. Po kratkem telefonskem razgovoru so se vrnili, nakar smo se odpravili v mesto, kjer smo ostali en dan.

Naslednji dan ob desetih smo odleteli iz Durbanu v Johannesburg, kamor smo prišli v 40 minutah, čeprav je razdalja med obema mestoma 650 km.

V Johannesburgu je bil prirejen za nas znova sprejem; navzoči so bili predstavniki agencije Alitalia, predstavniki oblasti in funkcionarji apostolske delegacije. Iz Johannesburga sem se vrnil z istim letalom ob osmih zvečer dne 11. novembra. Pristali smo v Salisbury v Južni Rodeziji in Nairobi. Vsi potniki smo med vožnjo mirno spali. Zjutraj smo prispeli v Atene, ob 9.20, dne 20. novembra smo se vrnili v Rim. Tudi vožnja v Rim je bila ves čas zelo udobna, le blizu Johannesburga je bila nevihta in smo bili pol ure privezani s pasovi, dokler nismo prišli nad oblake. Izredno lep je bil razgled na vožnji iz Aten proti Rimu. Peljali smo se v višini 10.000 m in občudovali na levi strani Capri in Ischia na desni pa Neapelj, Vezuv in Pompeje in dalje Jadransko morje.

(Se nadaljuje)

RAZNE NOVICE

Izgon škofa iz Haiti-ja

V četrtek 24. novembra je haitska vlada izgnala nadškofa François Poirier-ja. Vojaki so nadškofa pospremili na letališče, kjer je bili pripravljeno letalo za Združene države. Vlada je izdala pojasnilo, da je izgnala nadškofa zaradi državne varnosti, češ da je podprl prevratne komunistične elemente z vsoto 7 tisoč dolarjev. Sveta stolica je zaradi izгона ostro protestirala.

Gladovna stavka madžarskih intelektualcev

Iz dobro obveščenih krogov poročajo, da so številni intelektualci, zaprti po madžarskih ječah, začeli z gladovno stavko. Zaprti so že vse od oktobra 1956. Med njimi so bivši minister Istvan Bibó, zgodovinar Gyergy Litvan, igralec Laszlo Menzaros, nešteto novinarjev, igralcev, profesorjev in zdravnikov. Po štirih letih trpljenja so se odločili za to skrajno sredstvo človeka na robu obupa: za gladovno stavko.

Univerza »prijateljstva« v Moskvi

Sovjeti so ustanovili univerzo »prijateljstva« v Moskvi, ki jo letos obiskuje 500 akademikov iz raznih zaostalih dežel. Vse šolanje je brezplačno. Izbranim akademikom plačajo celo potne stroške.

Ni dvoma, da sovjetsko vladno stane

veliko vzdrževanje univerze, a po tej se pripravljajo, da prodre s svojim vplivom v azijske in afriške države. Hruščev je sicer dejal, da ne bodo vsiljevali svojih idej, čeprav je osebno prepričan, da je komunistična ideologija najbolj napredna. Hoté ali nehoté se bodo mladi ljudje nazvali komunističnih idej. Čez nekaj let bodo zavzemali važna mesta v svojih deželah in takrat bo komunizem žel svoje uspehe.

Koliko so stale volitve

Minule administrativne volitve so stale približno 12 milijard lir, to je 5 milijard manj kot politične leta 1958. Največje stroške so imele posamezne province in občine in sicer za vsak volilni sedež približno 135 tisoč lir. Centralni volilni sedež na Viminale je poravnal samo stroške za volilnice in sicer 180 milijonov lir. Poravnal je tudi stroške za povečanje javnega reda ter dal državnim železnicam na razpolago eno milijardo lir za znižanje vožnje volivcem, ki stanujejo izven svojega volilnega področja.

Nemogoče je ugotoviti koliko so potrosile razne stranke za propagando. Vsekakor je gotovo, da mnogo manj kot pa za politične volitve leta 1958. Mnogo manj je bilo propagandnih lepakov po zidovih, manj političnih zborovanj, kar je v glavnem zasluga TV, ki je prevzela nase dober del volilne propagande.

Filozof France Veber sedemdesetletnik

Med sodobnimi slovenskimi filozofi izstaja brez dvoma eno najodličnejših mest bivši univerzitetni profesor modrolovja — dr. France Veber.

Rodil se je pred sedemdesetimi leti v Gornji Radgoni na Stajerskem. Studiral je filozofijo v Gradcu. Njegovi profesorji so bili svetovnoznani filozofi. Zlasti svojega nepozabnega učitelja A. Meinonga se je v svojih predavanjih in spisih pogosto in z največjim spoštovanjem in hvaležnostjo spominjal.

Ko je postal redni profesor filozofije na filozofski fakulteti ljubljanske univerze, je v glavnem razširjal in poglobljal filozofske nauke svojega velikega učitelja. Tako je nastala vrsta filozofskih knjig. Je so več ali manj veren obraz nauk njegovih učiteljev: Uvod v filozofijo, Sistem filozofije, Analitična psihologija, Očrt psihologije, Estetika, Etika, Znanost in vera, Idejni temelji slovanskega agrarnega sveta.

Med dr. F. Vebrom in njegovim učiteljem Meinongom zasledimo podobne odnose kot med Aristotelom in Platonom. Aristotel občuduje Platonovo filozofijo, se pogloblja v njegov idealizem, a vendar kaže lastnih poti ter kritizira Platona, češ: »Amicus Plato, sed magis amica veritas«. In ustanovi samoniklo filozofsko zgradbo, ki jo še danes občuduje ves filozofski svet.

Dr. Fr. Veber je odlični Meinongov učenec in občudovalec njegove fenomenološke metode. V prej navedenih knjižnih izdajah razvija in razširja učiteljeve nauke. A v svojem nadaljnjem filozofskem delu naloži na nepremostljive težave in ovire ter na pomanjkljivosti fenomenalizma. Vedno jasneje so vidni obrisi njegove lastne, samonikle, nove filozofije, ki se bolj in bolj oddaljuje od do tedaj modernega fenomenalizma ter se postopoma približuje ostali stvarni slovenski filozofiji. Iz te dobe imamo zajetne filozofske knjige: Filozofija Sv. Avguština, Knjiga o Bogu, Nacionalizem in krščanstvo ter Vprašanje stvarnosti. In kdo bi mogel prešteti njegove članke?

Dr. France Veber — ploden slovenski domovinski živeči filozof. A domovina ga pozabila ob tem važnem življenjskem mejniku. Pozabila zato, ker se je v svojem

iskrenem filozofskem iskanju resnice približal Bogu in ugotovil petero lastnih poti, ki privedejo čisti človeški razum do nesporne priznavanja božjega bistva.

Krivična je domovina svojim velikim sinovom. Krivična in nevaležna je tudi slovenska domovina dr. F. Vebrou. Odvzela mu je stolicu na ljubljanski univerzi, kjer se je toliko let s tako požrtvovalnostjo in s tako ljubeznijo vsega predal iskanju resnice in oblikovanju mlajših slovenskih filozofov.

Slavljenec naj živi v prepričanju, da bodo njegova številna filozofska dela svetla kačipot v iskanju resnice tudi bodočim rodovom. Njegovi številni učenci se ga ob njegovi 70. obletnici toplo, z največjim spoštovanjem in občudovanjem ter z najiskrenejšo hvaležnostjo in ljubeznijo spominjajo ter mu preiskreno čestitajo.

Eden njegovih učencev

Premagan najtežji del gradnje »sončne ceste«

Minister javnih del Zaccagnini je v nedeljo 4. decembra otvoril novi del sončne ceste Bologna-Firenze. Poleg drugih visokih osebnosti je bil navzoč tudi predsednik Fanfani. Z otvoritvijo tega dela poti so bile premagane največje težave, kajti s tem so premagali močnejše sklade Apeninov, ki ločijo severno Italijo od srednje. Na 84 km dolgi poti, ki veže Florenco z Bologno, so zgradili 14 mostov, prevrtili 47 predorov in zgradili 35 viaduktov. Naklon ceste ni nikjer večji kot 4%. Ni čuda, da so bili tudi stroški tega dela poti ogromni. Znašajo okrog 70 milijard lir, to se pravi, da vsak km poti stane skoro eno milijardo.

Ze naslednji dan, v nedeljo, je po tej cesti potovalo v obe smeri nad 20.000 avtomobilov. Imeli so pa že prvo smolo in je nastalo nekaj manjših nesreč.

Vojaška služba v Angliji ni več obvezna

V Angliji so po 21 letih zopet odpravili obveznost vojaške službe. Dne 17. novembra se je predstavilo na sprejemne vojaške urade zadnjih 2 tisoč nabornikov. Odslej bo vojaška služba prostovoljna, kakor je bila do pred druge svetovne vojne.

Novembrska številka „Mladike“

Zadnji teden novembra je izšla 9. številka »Mladike«, da je tako pripravila pot decembrski številki, ki bo morala iziti vsaj kak teden pred Božičem. Z decembrsko številko bo revija zaključila svoj četrti letnik. Stirje letniki so dokaz, da je revija potrebna in da je že pognala močne korenine.

Novembrska številka je ubrana na motiv: ljubezen do materine besede in do slovenskega doma. Ta se zdi kot izpolnjen navodila, ki so ga sprejeli v začetku tega meseca zastopniki vseh katoliških organizacij na Tržaškem, da smo namreč postavljeni katoličani pred veliko odgovornost časa: storiti moramo vse, da rešimo svoj narod moralne in fizične nesreči.

Uvod v to je lepa in doživeta pesem Stanka Janežiča z naslovom Slovenska beseda. Urednik jo je dal zato na uvodno mesto v to številko. Med pesniki so zastopani še: Bruna Pertot objavlja štiri pesmi, ki so med seboj miselno povezane. Iz barkovljanske in obmorske idiličnosti je v teh pesmih stopila globlje v realni svet in vendar je še vedno vsa njena lirika prepojena z vzdušjem morja in barkovljanskega brega. Poleg njenih pesmi so zelo lepe tri pesmi mladega pesnika Griše Mikuža, ki v modernem izrazu odkriva človeške čustvene globine. In še tretji pesniški prispevek je zanimiv in klicer pesmi Vojke Strgarjeve, ki jo družic srečujemo v Mladiki. Tudi ona kaže lep mladostni vzpon.

Prozo so prispevali: Drago Stoka je objavil ljubko idilično novelo V pričakovanju, v kateri odkriva srčno navezanost moža in žene. Zdaj je ostal mož sam in lahko živi samo še ob spominih na lepe poti, ki sta jih v mladosti skupno prehodila. SARA je objavila drugo močno novelo In vino veritas, iz katere diha močna realistična nota in zelo jasn, svojski izraz. Razen te, izvirne proze se v tej številki še nadaljuje Benmetova zgodba o škofov berač.

Med ostalimi članki so važni in pomembni: Dr. Maks Šah je napisal tehnični zanimiv članek o poskusih Italije na slovenskem področju, da bi uvedla čim boljši

sistem. Prof. Filej je napisal lep pregled katoliškega delovanja na Goriškem. Prof. Peterlin govori o novi prosvetni sezoni, v kateri morajo kulturna in prosvetna društva razviti bogato življenje. Vmes je še Misel na izseljence, pregled gledaliških sporedov v Trstu, urnik tržaških knjižnic, beseda o krizi slovenskega izobraževanja, pa še članek Mirande Zafred: Poletje 1960 — plodna doba za škanđale, Horvatovo razmišljanje o športu, Petaroso vprašanje, od kod ime Trst in Pertotovi vtisi na premieri filma Ben Hur, ki jo je gledal v Nemčiji. Med ostalimi prispevki je še družinska stran, radijski spored in pripombe o njem, zelo aktualni odgovori na pisma, literarni pogovori in zabavni del. Križanke so tokrat zaradi pomanjkanja prostora izpadle, so pa zato smešnice.

Tudi novembrska številka Mladike je izredno pestra, morda celo bolj kot običajno in zasluži sodelavci priznanje. In.

Vohun iz Vatikana 30

Po spisu o. Petra Leonija
prir. Mariza Perat

Naše delo v taborišču

Cas je, da začnemo z našim »poboljševalnim delom«. Saj zato smo vendar tu. Sicer pa nam tukaj vse govori o delu. Po vseh vidnejših mestih so razni lepaki z raznovrstnimi pregovori in reki o delu. Tako n. pr. se glasi eden: Delajte kar se da pridno, da bo komunizem prej na višku. Lepa tolažba za nas! Ali drugi: Delajte, da s tem odkupite zločine proti svoji domovini; delo plemeniti človeka. (Maksim Gorki). Potem je bil tudi tale lepi napis, ki nam je bil še bolj všeč kot drugi: Vsak naj dela za dva, tri ljudi. Imeli smo torej polno lepih vzgojnih misli.

Potem ko nas je zdravnik pregledal, je mene in p. Javorko dodelil skupini invalidov. Ti so delali mreže, vrvi in različne take stvari. Res, to delo v primeri z drugimi ni bilo prav težko, toda ni bilo niti

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Rimski Slovenci ob prvi obletnici smrti ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmarna

V nedeljo dne 27. novembra so se rimski Slovenci zbrali v cerkvi Marijinega Imena v Rimu, da se poklonijo spominu pokojnega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmarna, ki je 16. 11. 1959 v Clevelandu zaključil svojo brdko življenjsko pot.

Ob 17. uri je v cerkvi, sredi katere je bil postavljen katafalk s škofovsko mitro, daroval sv. mašo za pokojnega škofa g. dr. Pavel Robič. Rimski Slovenci, ki so cerkev docela napolnili, so zbrano sledili sveti daritvi in molili za pokojno dušo velikega škofa. Po sv. maši je osebnost prijatelj pok. škofa in iskren prijatelj Slovencev poljski škof msgr. Gavlina, podliti absolucijo ob katafalku in molil molitve za pokojnega. V prostoru, ki je priložen cerkvi, je sledila skromna, a zato toliko bolj iskrena komemoracija. Najprej je deklamirala Nežka Rusova Jakopičeva pesem: Na škofovem grobu. Zatem je spregovoril preč. g. Dolinar. V svojem spominskem govoru je na njemu lasten jedrnat in klen način, prikazal vso vzvišeno osebnost pokojnega škofa Gregorija. Težko bi našli še koga med Slovenci, ki bi umel tako in s takimi besedami ustvariti pred nami tako dovršeno podobo pokojnega slovenskega škofa, kot je to storil č. g. Dolinar. Nemogoče mi je povzeti njegov govor, ki je trajal skoro eno uro, v nekaj besedah. Vse kar je povedal je moralo biti povedano, sicer podoba pok. škofa ne bi bila popolna.

Z ganjenostjo in hvaležnostjo so navzoči sledili govornikovim besedam. Za zaključek so s pesmijo Povsod Boga potrdili svojo zvestobo zgledu in naukom pokojnega škofa in svojo vero v zmago Kristusovega križa.

Iz duhovniških vrst goriške apostol. administrature

V zadnjih časih so bile naslednje spremembe v dušnem pastirstvu:

Dosedanji prefekt v semenišču v Vipavi g. Joško Bercé je šel za kaplana v Idrijo. Na njegovo mesto je prišel za prefekta č. g. Angel Batič, do sedaj župni upravitelj v Temicini na Krasu.

Na Otlici so dobili novega župnika v osebi g. Lojzeta Vetrha. G. Albin Bratina, ki je služboval na Otlici več kot 20 let, je pa šel v Skrbino na Kras. — V Kožbano v Brdih je prišel g. Danilo Cimprič.

Promocija na rimski univerzi

Te dni je na rimski državni univerzi promoviral za doktorico političnih ved z odličnim uspehom (110 con lode) gospodična Stana Dekleva. Mladi doktorici in njenim požrtvovalnim staršem naše iskrene čestitke!

Smrt zgledega očeta

V Sempetrski bolnici je v nedeljo 27. novembra nenadoma preminil, zadet od možganske kapi, zglede slovenski oče Karel Prinčič. Zatekel se je v bolnico, da bi se podvrnil težki operaciji, a nenadna smrt ga je rešila nadaljnega trpljenja. Po razmejitvi se je iz Kozane gostilno z družino v Trzič. Tu je odprl gostilo, v katero so se vedno radi zatekali Slovenci iz Trziča in bližnjih krajev. Bil je vedno pošten, značajan in zelo zaveden Slovenec. Ljubil je slovensko besedo in pesem in bil od vsega začetka zvest naročnik našega lista. V tem slovenskem in krščanskem duhu je vzgojil tudi svojih sedem otrok. Morda je slutil, da se iz bolnice

ne bo povrnil več domov, zato si je želel v bolnico v St. Peter, od koder je pot v rodna Brda lažja. Naj zato mirno počiva v domači zemlji, katero je tako ljubil in ji ostal zvest do smrti. Zeni, sinovom in hčeram izrekamo naše najgloblje sožalje.

Umrl je begunski duhovnik Matej Vilfan

Prvo adventno nedeljo, 27. novembra, je nenadoma umrl Matej Vilfan, bivši kaplan in katehet pri uršulinkah v Ljubljani. Po vojni je, kakor toliko drugih duhovnikov, šel v begunstvo in našel zatočišče v župniji Scena pri Meranu. Tu je pastiral 14 let; učenec je starost 72 let. Vedno je ostal povezan s slovenskim ljudstvom in bil naročen na številne slovenske časopise, med njimi tudi na Katoliški glas. Pokopali so ga ob obilni udeležbi ljudstva in nad 30 duhovnikov dne 30. novembra. Med pogrebi je bilo tudi sedem slovenskih duhovnikov. — Naj počiva v miru v prijazni tirolski zemlji in Bog daj večni pokoj njegovi duši.

Kojsko v Brdih

V nedeljo 27. t. m. je doživelo Kojsko v Brdih izreden praznični dan: sklep sv. misijona in srebrno sv. mašo rojaka preč. g. Andreja Simčiča, župnika in dekana v Solkanu ter delegata apostolskega administratorja za jug. del goriške nadškofije.

Oboje je tvorilo dogodek, ki je pokazal še živo vero pretežne večine tamkajšnjega ljudstva, ki hoče ostati zvesto izročilu svojih prednikov.

Ob sklepu izrednega tedna, polnega različnih pobožnosti in stanovskih in splošnih govorov sta gg. misijonarja lahko bila vesela svojega truda, saj se je odzvalo klicu misijonskega zvona nepričakovano veliko vernikov vse obširne in raztresene župnije v številnih naseljih vzhodnih Brd.

Jubilejna srebrna sv. maša priljubljene domačine je kronala vso slovesnost, saj je izpadla tako priručna, da je vsakogar ganila. Najprej pozdravna deklamacija štirih deklic pred cerkvenimi vrati ob vhodu slavnostnega spreveda, nato lepo petje domačega cerkvenega zbora, izredno pomenljiv in posrečen slavnostni govor mladega misijonarja, navzočnost krškega škofa msgr. Srebrnič, ki je hotel spremljati župnika svojega rojstnega kraja do oltarja, vsega posutega z belimi jubilejnimi nageljčki, in še številna duhovščina, ki je hotela deliti veselje in radost svojega stanovskega tovariša in prijatelja, ter res številna pobožna množica dobrih briških vernikov; skratka vse lepo in prijetno ter spodbudno v veselje Bogu in ljudem!

To je gola kronika, kateri bi morala slediti ocena slavljenčeve osebnosti, ki pa odpade, ker ni potrebna, saj je naš list o g. Simčiču ob svojem času že veliko pisal.

Za zaključek naj dodamo, da je slavljenec dobil voščila samega svetega očeta, ki so v besedilu kardinala državnega tajnika Tardinija izvenela tako priručna in polna najlepših želj, da jih je moral biti jubilat neizrečno vesel. Bila so mu otipljivo priznanje svete Stolice za več trud in trpljenje, ki ga je v 25 letih mašništva posvetil v čast božjo in Cerkve.

Tem voščilom se pridružujemo tudi mi vsi in kličemo slavljenca še na mnoga leta polna uspehov!

Izšle so Mohorjeve knjige za leto 1961. Kupite jih pri vaših dušnih pastirjih ali v slovenskih knjigarnah v Trstu in Gorici.

FILM

Prehod čez Ren (Il passaggio del Reno)

Podelitev zlatega leva temu Cayattovu filmu je zbudila na letošnjem filmskem festivalu v Benetkah mnogo polemik, češ da film te nagrade še zdaleka ni zaslužil. Cayette slovi kot dober režiser. Zato se zdi še toliko bolj čudno, da je ustvaril tako povprečen film, kot je »Prehod Rena«, in je zanj izbral tako povprečne igralce.

Casnikar Jean in slaščičar Roger se znajdetja skupaj kot ujetnika v Nemčiji. Med tema dvema človekoma vlada velika razlika ne samo v kulturi — Jean je izobražen, Roger je le preprost slaščičar — temveč predvsem v značaju. Prvi gre preko vseh sredstev, da lahko pride do tega, kar hoče imeti, zato je v nekem oziru egoist, ki se malo zmeni za čustva drugih. Roger pa je boječ, a nosi v sebi plemenita čustva, ki se razodenejo takrat, ko ga druga potrebujejo. Jean se ob prvi priložnosti reši in se vrne v Francijo, kjer se bo udeležil odporniškega gibanja proti Nemcem. Po končani vojni bomo videli tudi Rogerja spet doma, kjer pa se bo odurni in skopi ženi čutil nesrečnega. Zato se na koncu odloči, da se spet vrne v Nemčijo in se mu z Jeanovo pomočjo to tudi posreči. Zaključni prizor nam prikazuje Rogerja, ki se preko mostu čez Ren napoti v Nemčijo — proti svobodi. Takoj nato se filmska kamera zasuče na drugo stran in vidimo Jeana tostran mostu, torej tostran svobode. Kako nesmiselno je vendar vse to!

Katerokoli snov naj režiserji obravnavajo v svojih filmih, se nočejo odpovedati želji, da se zatečejo k močnim erotičnim prizorom. Tudi Cayatte se je v tem filmu držal tega gesla. Prizor v gozdu med Jeanom in Elko je tak erotičen razvrat, da bi že sam zadostoval za popolno negativnost filma z moralnega vidika. Toda niso samo prizori tisti, ki dajejo filmu negativno noto. Vsebinska sama na sebi ni v skladu s krščansko moraljo. Roger bo na koncu zapustil ženo in se bo vrnil k dekletu, ki jo ljubi. Njegova »svoboda« je proti vsaki socialni in moralni vezi. Jean hoče poročiti svojo nekdanjo ljubico, čeprav ve, da je ta za časa vojne sodelovala z Nemci in je bila celo ljubimka gestapovskega voditelja. Torej je bila zama v vojna proti Nemcem, bilo je zama odporniške gibanje, ki so ga Francozi vodili, da so se lahko osvobodili sovražnika. Filma ne reši dejstvo, da se Florence — Jeanova ljubica — odpove njemu in mu pusti njegovo »drago svobodo«. Kaj pa Roger? Ali smatra režiser kot svobodo to, da zapusti dom, domovino in se preseli v tujo deželo, tja, kjer je bil za časa vojne ujetnik?

»Prehod čez Ren« je uboga zgodba, brez slehernega navdiha in prav gotovo ni film zaslužil nagrade, ki mu je bila podeljena. Film je prepovedan. Mira

Sreča ni od tega sveta

Kako mislijo o sreči na videz srečni, oboževani in slavni filmski igralci in bogataši:

»Nisem srečna in vesela ne poznam. Imenujem se Kim Novak. Po poklicu sem filmska igralka in imam na banki naloženo precejšnje bogastvo. Vse bi dala za malo sreče na tem svetu.« Kim Novak.

ševala kakšna težja dela. Seveda je zato bila tudi hrana slabša, ker kdor ne dela, naj pač tudi ne je. Dali so nam tri sto gramov kruha zjutraj in dve sto opoldne. (Kruh je bil seveda popolnoma črn in poleg tega še malo pečen.)

Prišlo je poletje

Končno je le tudi sem dospelo poletje in tako tudi nam pomagalo, da smo si na kakšen način malo opomogli in se otresli najhujše lakote. Začela je namreč rasti zelenjava, oziroma koprove, ki jih je bilo polno okrog našega taborišča. Te so pokosili in nam jih kuhali. V tem času sem imel tudi srečo, da so me dodelili skupini, ki je izbirala krompir, in tako sem lahko včasih katerega tudi na ognju spekel.

Bili smo v prvi polovici julija, ko so mi sporočili, da se moram pripraviti na odhod. Tokrat p. Javorka ni šel z mano. Poslovil sem se torej od njega, prej me je pa še blagoslovil.

Naša nova skupina je bila majhna. Nekaj posebnega je bilo, da nas tokrat vo-

jaki niso priganjali s kričanjem in grožnjami, ampak so bili razmeroma tihi, tako da se je kar dalo hoditi. Sli smo namreč peš. Poleg tega je bilo toliko in torej nismo zmrzovali. Po osem km hoje smo prišli na cilj. Opazil sem, da je to isti oddelek, ki sem ga zapustil štiri mesece prej.

Zato sem v taborišču takoj našel mnogo starih znancev. Ti so mi razložili, da se je tukaj medtem mnogo stvari spremenilo in da je mnogo strojev kot poprej. Torej če je tako, sem si mislil, se vidi, da sem tudi jaz nevaren za državo, ker so me sem pripeljali.

Pozneje sem tudi sam videl, da so tukaj zbrani res sami največji »sovražniki ljudstva«. Dobil sem tu tudi mnogo tujcev: bili so Madžari, nekateri še zelo mladi, oboženi, da so delali v prid sovražnikom; bilo je tudi dosti Poljakov. Te so zaprli tukaj zato, ker so po padcu Poljske branili svojo domovino per Nemci. Srečal sem tudi Romune, Nemce ter Fince. Največ je seveda bilo sovjetskih državljanov.

(Se nadaljuje)

Odobren načrt za zidanje slov. gimnazije pri Sv. Ivanu

Upravno-tehnični odbor deželnega skrbništva javnih del je odobril načrt za zidanje slovenske gimnazije pri Sv. Ivanu na zemljišču med Vrdelsko in Lonjersko cesto. Gre za načrt, ki ga je pripravil oddelek za javna dela tržaške pokrajine, kateremu načeljuje inž. Pagnini in ki ga je spomladl odobril pokrajinski svet. Po tem načrtu bodo porabili za šolo 180 milijonov lir. Zgradba bo trinadstropna in bo štela 10 učilnic za gimnazijo in 10 za trgovsko akademijo (višjo srednjo strokovno trgovsko šolo) ter bo imela ločena vzhoda. Telovadnica z dvema salonicima in razni laboratoriji bodo skupni obema šolama, medtem ko bodo ravnateljstvi, tajništvi in knjižnici ločeni.

Razlastitveni odlok tržaške prefekture

Tržaška prefektura je poslala številnim posestnikom s Kontovela odlok za »časno zasledbo« njihovih parcel pri »Dvorih«. V posest pride 10.500 kv. m zemljišča, na katerem nameravajo sezidati novo naselje za begunce (seveda ne naše). Baje bodo sezidali 220 novih stanovanj pod okriljem ustanove UNRRA-CASAS.

To prisilno razlaščenje slovenske zemlje bo imelo drugo hujšo posledico: raznarodovanje slovenske obale. Italijanski živelj vedno globlje prodira v slovenske kraje. Slovenski človek pa se vedno bolj prilagodi razmeram, saj o tem dovolj jasno pričajo italijanske šole s slovenskimi učenci. Ko bi naši ljudje bili zavedni, bi se nam ne bilo treba bati tujcev na naši zemlji, tako pa je naš strah več kot upravičen.

Nagrajena tržaška slov. dijakinja

Dijakinja Marija Strekelj, ki obiskuje III. razred slovenske nižje gimnazije, je prejela iz Rima obvestilo, da je bila nagrajena pri natečaju za najboljše spise o obiskih v muzejih. Učenci, ki so se natečaja udeležili, so poslali spis v Rim in tako je med maloštevilnimi nagrajenci tudi slovenska dijakinja, ki je za nagrado prejela umetniško publikacijo.

V železarni ILVA bodo zgradili novo visoko peč

Tržaška železarna ILVA bo dobila denarno nakazilo v znesku 13 milijard 700 milijonov lir. V načrtu je zato vrsta izboljševalnih del v železarni, ki bodo zvišala proizvodnjo surovega železa od sedanjih 170 tisoč ton na 500 tisoč ton. Zgradili bodo tudi novo visoko peč z zmogljivostjo 450 ton dnevno. Sedaj obratuje v železarni samo ena visoka peč z zmogljivostjo 450 ton dnevno. S tem se bo povečalo tudi število delavcev in se zagotovilo delo za vse. Župan Franzil se je za to razveseljivo vest zahvalil ministru Boju z brzojavko.

Novi pokrajinski predsednik

Na seji pokrajinskega sveta v ponedeljek zvečer je bil izvoljen za predsednika novega tržaškega pokrajinskega odbora dr. Giordano Delise, demokristjan. Dobil je 13 glasov. Zanj so glasovali: demokristjani, social. demokratje, liberalci ter republikanci. Ti bodo tudi za naprej tvorili večino v pokrajinskem svetu.

Novi doktor

V ponedeljek 28. novembra je postal doktor organske kemije g. Klavdij Pečarič iz Skednja. Čestitamo!

Smrt tržaške družbenice

V Trstu je umrla 1. decembra Frančiška Perhauc iz ugledne Perhauc družine. Vedno je bila narodno zavedna in globoko verna. V mladih letih se je redno udeleževala službe božje pri Novem Sv. Antonu in v mesecu maju šmarnic ob 5. zjutraj. Bila je članica Marijine družbe Marije Milostljive in je vseskozi vzorno živela. Pred 33 leti je popolnoma oslepela, pa je to trpljenje vdano prenašala. Nikdar ni bila žalostna, potrta, zagrenjena, še druge je dvigala, da so odhajali od nje potolaženi. Iz globoke vere je črpala moč, da je v dolgih letih prenašala, vdana v voljo božjo, nedopovedljivo gorje slepote. Ko je zadnje čase težko hodila, se je z avtomobilom vozila k službi božji. Lepo je bilo njeno zemeljsko življenje, miren je bil njen odhod s tega sveta. Njen zgled nam je dokaz, da trdna in živa vera pomaga človeku, da prenese tudi največjo preizkušnjo.

Sestri in bratom iskreno sožalje.

Sklad zimske pomoči

Na prefekturi se je dne 24. nov. sestel odbor za sklad zimske pomoči za zimo 1960-61. Iz poročila dr. Pasina o delovanju sklada v preteklem letu je razvidno, da so iz tega sklada v lanskim zimski sezoni izdali 6.979 podpor brezposelnim družinskim poglavarjem v skupni vrednosti 46 milijonov lir ter razdelili 43.736 nakazil za obede v menzah v vrednosti 6 milijonov lir. 26 milijonov lir so izdali za pomoč starih in onemoglih oseb ter 1 milijon v pomoč ribičem. Za revne šolarje so izdali 1 milijon 870 tisoč lir ter razdelili za 13 milijonov dr. brezposelnim družinskim poglavarjem.

Odbor je soglasno odobril proračun preteklega leta ter za letošnje leto določil zvišanje pomoči za 22 odstotkov.

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice
JAVLJA, DA BO PONOVIŠTE IGRE

DOMEN

DNE 18. DECEMBRA OB 16.30 V DVORANI BREZMADEŽNE NA PLACUTI 18

Prizor iz igre Domen

Sejem sv. Andreja

Enkrat na leto spremeni Gorica svoje običajno lice mirnega, podeželskega mesta in se spremeni v pisan nered in truš raznovrstnih komedij in stojnic. To se zgodi redno vsako leto ob dnevi sejma sv. Andreja. Uradno so sejem otvorili s soboto 3. decembra. Kot že običajno so na ribjem trgu odprli v soboto zjutraj pokuševalnico in razstavo vin in pa srečlov z gastronomskimi dobroti v prid zavoda Lenassi. Na vinski razstavi sodeluje letos 14 vinogradniških podjetij, med katerimi pa ni letos niti enega predstavnika briških vinogradnikov. Glavni pečat sejmu dajejo razne komedije, ki so zlasti za otroke in mlade ljudi največja privlačna sila. Zavzele so vse razpoložljive prostore v mestu, trg sv. Antona, Battistijev trg, ljudski vrt in zlasti goriški Travnik, kjer mogočno kraljuje veliko »pratersko kolo«. Lepo je zlasti zvečer, ko vse zažari v pisanih tisočerihi luči. Kupcev okrog stojnic je seveda le malo. Pred vojno so bili ti povečini ljudje z dežele, danes pa je vse spremenjeno in četudi prihajajo ljudje iz onstran meje v velikem številu na sejem, nimajo denarja, da bi si kupili, kar bi radi. Kljub temu pa prinaša sejem sv. Andreja neki novi ton v enolično mestno življenje, da se ga tudi starejši razveselimo ob pogledu na mladino, ki najde v teh dneh uteho premnogih svojih želja.

Seja goriškega občinskega sveta

Na petkovi seji so po triurni diskusiji občinski odborniki končno odobrili s 25 glasovi proti trem in 4 vzdržanim sporazum med občinsko upravo in družbo ATA glede mestnega avtobusnega prometa za dobo devet let. Z novim letom bodo povratni vozniki listek zvišali na 40 lir. S tem bo družba zaslužila letno 1,5 milijona lir.

Blagovna izmenjava v preteklem mesecu

Iz podatkov Vestnika trgovinske zbornice je razvidno, da so na našem področju zaznamovali pretekli mesec za 310 milijonov lir blagovne izmenjave med obme-

Boršt

Za novega župnega upravitelja v Borštu je bil imenovan msgr. Jože Jamnik. Doslej je borštansko župnijo upravljal g. Lojze Zupančič, župnik v Boljuncu.

Zopet odhod v Avstralijo

V ponedeljek 28. novembra je odpotovala iz tržaškega pristanišča ladja Flaminja na dolgo pot proti Avstraliji. Sprejela je na krov 160 beguncev iz taborišča pri Sv. Soboti ter 105 jugoslovanskih državljani, ki so se tudi ukrcali na ladjo, da se tako snidejo s svojci, ki so že v Avstraliji. Ostali potniki so vsi iz gornje Italije. 160 beguncev iz taborišča pri Sv. Soboti je v teh zadnjih mesecih izvršilo več usposobljenostnih tečajev, tako mehaniki, mizarji, električisti, slikarji, služkinje in šivilje. Tečaje je organizirala ameriška misija CIME. Slovenskim izseljencem, med katerimi so bili tudi naši naračniki, želimo srečno pot in obilo uspeha v novem življenju.

Zveza Slov. katoliške prosvete iz Gorice
sporoča,

da bo dne 26. decembra popoldne

BOŽIČNA PROSLAVA

v goriški stolnici

Program in note dobite na naslov:
M. Filej, via Seminario 7 - Gorizia

tev novih sadovnjakov in vinogradov, preobrazba zemeljskih površin in ureditev poljskih poti. Prosilci za to pomoč morajo nasloviti prošnjo na kolkovanem papirju za 100 lir na Kmetijsko nadzornišvo v Gorici najkasneje do 20. decembra letos. Dela pa morajo biti izvršena do 30. aprila 1961. Poleg prošnje mora vsak prosilec predložiti še proračun za nameravana izboljševalna dela.

Zdravniški pregled otrok

Rdeči križ je začel s pregledi za ugotavljanje gluhosti pri šolskih otrocih. Doslej je pregledal nad 3000 otrok in ugotovil, da 7 odstotkov nima dobrega sluha. Enako razmerje gluhosti so ugotovili tudi v Milanu, Turinu in Padovi.

Umril je kirurg Luigi Sussi

Naglo se je v nedeljo 4. decembra razširila po Gorici vest, da je nenadoma umrl kirurg Sussi, ki je bil 36 let glavni kirurg goriške bolnice. Komaj pred dvema mesecema je zapustil to važno mesto in stopil v zaslužni pokoj. Imel je 66 let; angina pectoris ga je spravila v prezgodnji grob. Pogreb je bil v ponedeljek 5. decembra popoldne ob velikanski udeležbi ljudstva.

Zdravnika Sussija ni poznalo samo goriško mesto, temveč vsa dežela, saj je pred razmejitvijo bila goriška bolnišnica edina za vso goriško deželo in dr. Sussi najbolj delaven kirurg. Ze pred leti je obhajal svojevrsten jubilej pet tisoče operacije na želodcu.

Števerjan

V Števerjanu se je prejšnji teden sestel odbor kmečke bolniške blagajne. Odborniki so na seji odobrili proračun za prihodnje leto, ki predvideva 275.250 lir izdatkov in prav toliko dohodkov. Med izdatke je všteti 230.000 lir za splošno zdravniško pomoč, 7000 lir za pisarniške potrebščine, 25.000 lir za tajništvo in 10.000 lir za volitve novega odbora, ker je sedanji odbor podal na tej seji ostavko. Volitve bodo proti koncu marca in do tedaj bo vodil upravne posle dosedanj predsednik. Na seji so tudi odobrili pomoč 5 tisoč lir družinam, kjer se bo letos na božič rodil otrok. Števerjanska kmečka bolniška blagajna šteje sedaj 367 članov.

Iz evropskega Konga

Kaj uganjajo v trbiški občini?

Sacra auri fames, Preklet pohlep po denarju! Je vzkliknil že stari rimski pesnik. To moramo ponoviti sedaj na račun demokratskih voditeljev, ki so po zadnjih volitvah dobili v posest trbiško občino. Zgodilo se je namreč, da so na seji dne 26. nov. lažni demokristjani v Trbižu stopili v zvezo z mislini in socialisti za sestavo novega občinskega odbora in za izvolitev novega župana. To so pa storili samo zato, da so odžagali demokratske zastopnike izvoljene v Rajblju. Videli smo demokratskega župana, da so mu pritekale solze hvalečnosti, ko je sprejel glasove misinov in socialistov in da je v zahvalo plačal pijačo za svoje grdo barantanje misinom, socialistom in nacizmom ter trdil, da mu prav nič ni mar za demokratske svetovalce iz Rajblja, tudi če odstopijo. Neverjetno, a resnično!

In zakaj tako? Samo zato, da se izključijo iz občinskega odbora zastopniki iz Rajblja, čeprav je ta vas za Trbižem največja v naši občini. Bojijo pa se rajbeljskih zastopnikov zato, ker so to poštene in odkriti možje, ki so že med volilno agitacijo obljubili, da bodo pošteno upravljali občino. Tega so se zbal trbiški paše in derviši ter so že takrat naše zastopnike proglasili za »bele komuniste«, sedaj pa so jih z grdo in nelojalno prevaro izključili iz občinskega odbora. Tega gotovo niso storili brez razloga. Katerega? Tu se veliko govori, da nekaj smrdi tam okrog trbiške občinske hiše, da račun niso v redu, da so »trgovci« pri občinskih davkih, se pogajali pri družinskem davku itd. v prid nekaterim iz družine trbiških mogotcev. Ali so to le govorice? V tem primeru, zakaj so se zbal rajbeljskih zastopnikov?

Kakor koli naj bo, ljudje žele, da se na pravi red. Žal nam je, da je tak madež padel na zastopnike krščanske demokracije v naši občini, toda »prijatelj mi je

Plato, ali še bolj mi je pri srcu resnica,« je dejal stari modrijan Aristotel. Nam so pri srcu tudi koristi naše občine. Zato želimo, da bi višje vodstvo DC posvetilo v ozadje trbiške zadeve, tudi zato, da se reši in opere ugled KD.

Nekateri iz Rajblja

Hruščev in svetniki

Hruščev je pri Združenih narodih zahteval, naj odstavijo generalnega tajnika Hammarskjöldja in naj nastavi tri tajnike: za Zpad enega, za rdeči blok enega in za nevtralne države enega. Svoj napad na generalnega tajnika ZN je podprl z ironijo: »Nihče ni videl svetnikov na zemlji. Kdor še veruje, da so svetniki, naj kar ostane pri svojem; kar se nas komunistov tiče, ne vzamemo več za res teh starih neumnosti.«

Po besedah Hruščeva bi moral biti generalni tajnik ZN popoln človek tako po modrosti, kot po pravičnosti. Toda če niso mogli najti enega takega »svetnika«, kako bodo našli tri?

OBVESTILA

CERKEV SV. IVANA V GORICI. Vsak dan obhajamo tukaj ob 7. adventno pobožnost. Pred sv. mašo molimo rožni venec za vse izseljence in za edinost in bratroljubno spravo vseh Slovencev. Sledi zbor na maši in blagoslov. Prilika za sv. spoved je vsak dan pred sv. mašo.

Kaj je višek nesreče za človeka?
»Prepozno spoznanje, da je bil srečen, a da se tega ni zavedal.«
Odgovor filmskega igralca Albertazzija

LISTNICA UREDNIŠTVA

Pripravljamo božično številko lista. Izšla bo v četrtek 22. decembra. Gg. so-trudnike prosimo za pravočasne prispevke.

DAROVI

Za Katoliški dom: N. N. 5.000; Podgornik Poldka 1.000; Bianca 500; Bitežnik Cej Marija 2.000; S. J. 500; Sirok Olga 500; Sturm-Maletič 5.000; B. J. 5.000; N. N. 10.000; Pavesković Marija 2.500; Drašček Pavla 500; N. N. 20.000; Petermel-Balbi 10.000; P. H. 1.000; B. M. 2.000; V. J. 1.000; S. J. 2.000; Kenda Katarina 500; C. 500; V. H. 1.000; Munih Figel Jožefa 5.000 lir.

V počastitev 10-letnice smrti pok. msgr. Mirka Brumata daruje Zigon Marija 5.000 lir v dobre namene.

Za Slov. sirotišče: Dobredob-Poljane: V denarju: 8.200 lir, 2 q krompirja, 270 kg koruze v štoržih, 20 kg koruze v zrnju, 9 kg pšenice, 18 kg sode, 6 kosov pralnega mila, 4 kg sladkorja, 2 kg bele moke. — Jazbine: V denarju 750 lir, 67 kg krompirja, 315 kg koruze v štoržih, 20 kg jabolk, 2 kg orehov. — T. Gorica namesto cvetja na grob Alojzija Orel, 2.000; Virko B. v isti namen 5.000; N. N. Milan 1.000 lir. — Iskren Bog plačaj!

Za Mladinski dom v ul. Scrocola 26: M. S. za oprema oltarja in paramente 10.000 lir.

SOCIETA' CATTOLICA DI ASSICURAZIONE

— Ustanovljena v Veroni 1. 1896 —

--- Kapital in rezerve 7 milijard lir ---

Zavarovalnica vam nudi pod najboljšimi pogoji zavarovanje proti točli požaru, tatvini, prometnim nesrečam. Obrnite se na Glavno agencijo v Trstu: ulica S. Nicolò 7 - Tel. 24-136.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

ZAHVALA

Dne 1. decembra nas je za vedno zapustila naša draga sestra

Frančiška Perhauc

previdena s sv. zakramenti. Prisrčna hvale vsem, ki so jo spremili na zadnji poti, darovali cvetje in sočustvovali z nami.

Trst, 5. dec. 1960.

Zalujoča sestra Marija in bratje Ernest, dr. Rudolf in Jakob (odsotni)